

sebeno vestno držati zanesljivih pravil. Vsakemu vinorejcu mora biti dobro znano, da se je v novejšem času, ko si je veda, pred vsem kemija, tudi v vinskem bramu dostojno mesto pridobila, neka, skoro da strastna nezaupnost do vinorejcev in njih pridelka ljudi polastila. Ne rečemo, da bi v večjih slučajih res nepoštenost, prav za prav neumnost vinorejcev — večjidel pa vinskih kupčevalcev — tej nezaupnosti prava podlaga ne bila; ali največji del vsega obrekovanja, češ, da vinorejci dandenes vse „zblodijo“, ter se ne dobi več kozarec poštene kapljice itd., je brez vse istinite podlage. Še posebno petiotiziranje je pa tista spaka, katera povzivalcem nikakor miru ne dá. Ako v enem kraju, pri nas le en sam za eden sod petiotiziranega napravi, in sosedje o tem v nebo upijočim prelomu kaj zvedó, že je celi kraj razupit, češ, tukaj in tukaj narejajo vino iz vode itd., in naj že tudi drugim to razupitje toliko ne škoduje, škoduje pa tistemu revežu, kateri se je predrznil petiotizirati. Gotovo ne bode prodal vina, za to že dobri sosedje skrbé, kateri bodisi iz gole nevošljivosti, ker sami te reči ne umejo, ali pa iz kakega drugega nagiba vse žile napnejo, da le vsakega kupca od njegove hiše odvrnejo.

Zlo skazljivo v tem obziru so pa še le vinski mešeti, kajti si vsak misli: čakaj, ako hočeš prodati, bodeš moral presneto plačati, in večji del jo tudi ugame. Nad vse rogovileže so pa še le vinski kupčevalci navadno največji blodarji. Jako smešne bi se lahko v tej zadevi povedale, ker pa to sem ne spada, pustimo jih s prepričanjem pri miru, da so se že deloma sami prepričali, da ne more zanje še dalje monopol ostati, vino zboljševati, pomnoževati itd., ter da se bodo o resnici te zadeve v kratkem do dobrega prepričali. —

Iz vsega tega razvidimo, da pri nas še tisti čas ni nastopil, da bi smel vinorejec kar očitno petiotizirati, marveč je prisiljen — ako noče v lastno veliko škodo delati — kar le mogoče skrivaj to opravljati. Napravi on takega vina, da se od nepetiotiziranega v ničemur ne razloči, si je lepega dobička gotov; kajti ako ljudje tudi nanj sumijo, da je petiotiziral, to malo dé, saj nimajo nikakega znamenja, po katerem bi vino od vina razločili. Vse drugačno lice zadobi pa ta reč, ako se tako petiotizira, da zadobi vino kako lastnost, ktere navadne vina tega kraja nimajo, na primer neki ptuj duh ali okus. Po tem duhu in okusu mora koj vsak spoznati, kako vino da ima pred seboj; in naj bode to petiotizirano vino še veliko boljše od nepetiotiziranega, ne pomaga vse to nič, prodalo se ne bode, ali pa le z velikimi težavami.

Prašamo toraj, bode li tako petiotiziranje vinorejcu v dobiček? Nikakor ne, naj si je tudi tako skrivaj delal, da ga ni razun Boga nihče drugi videl. Kaj pomaga skrivnost, ako je pa na

vinu brž poznati, da je — seveda slabo — napravljeno?

Iz tega lahko vsak razvidi, kolike vrednosti da je v „Slov. Narodu“ razjasnjeno petiotiziranje za tiste kraje, kjer se vino po nemškem načinu napravlja. Po našem mnenju je že iz golih narodno-gospodarskih razlogov nedopustljivo.

Za kraje, kjer pusté mošt s tropinami vred povreti, se vé da rečeno ne velja, kajti tukaj ne more lahko pri petiotiziranju povrelih in potem še odtisnjenih tropin zopern in navadnemu vinu nasproten duh ali okus v petiotizirano vino priti, ker so povzivalci na duh in okus po tropinah že v preobilni meri navajeni. In vendar bi se tudi za take kraje ta način petiotiziranja priporočevati ne smel, in sicer iz sledečih razlogov ne. Vinstvo stoji namreč v takih krajih na najnižji stopinji. Že to, da pusté tropine — to je s hlazinami (peceljni penkeljni) vred — v kipečem moštu, je največja napaka, ki naravnoč vse umno kletarstvo overa. Če se s takimi že rujavimi tropinami petiotizirati ljudem priporoča, jih navadimo klobuštrati, česar se pa kmetovalec enkrat navadi, tega tudi — v svojo lastno škodo — več ne opusti. Zakaj bi se koj v pričetku popolnejši način ne priporočal, saj še iz tega nastane v malih letih prakse pokveka. Skopost na eni, na drugi strani pa resnica pregovora: „da ima vsaka glava svojo pamet“ — pameti so pa jako različne — dela v kmetijstvu sploh, še več v tej nekako skrivni stvari, dosti napak, kar žalibog skušnja uči.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Mariboru, 3. febr. Tukajšna deželna sadjo- in vinorejska šola imela je konec leta 1872 — 15 učencev, 4 so med letom izstopili. Izmed onih 15 so plačevali samo trije, vsi drugi imeli so štipendije. Eden je iz Lipnice, eden iz Gradca, eden iz Mureka, eden iz Gnaza in eden iz Hartberga, ostali so iz slovenske štajerske strani, tedaj 10 Slovencev in 5 Nemcev.

Učitelji so: ravnatelj sam, prvi učitelj in drugi, za ktere je služba razpisana ter ga nadomestuje eden mestnih učiteljev. Nadgledniki so: vrtnar, vinar, sodar in sprednik v delu, ki učencem delati kaže. — Med učnimi sredstvi najdeš le 10 slovenskih beril, vsa druga so nemška. Kmetijskih listov je na deželne stroške 8 naročenih, toda samih nemških, celó francosk, slovenskih ne eden ne!

Celó prijazno opominjamo ravnateljstvo, da je ta zavod na slovenski zemlji, da je v njem največ slov. rejencev, in da izhaja na Slovenskem troje slov. gospodarskih listov, kateri so vsaj toliko vredni kot „renski vrtnarski list“, namreč „Slov. Gospodar“ v Mariboru, „Novice“ v Ljubljani in „Gospodarski list“ v Gorici. — „Gospodar“ in „Novice“ sta ob enem sicer tudi politiška lista;

pa kvara menda ne bo pri odraslih slovenskih mladenčih, če kaj vedó o tem, kako da se ubogemu slov. narodu v političnem oziru godi. — Britko pa mora biti pošteniaku pri sreč, ako vidi, da so 17—19letni mladenči, tedaj v najnevarniši dóbi življenja, v verskem oziru celó sami sebi prepuščeni ter nemajo ni poduka ni návoda za krščansko življenje! Ta šola ima toraj v narodnem in verskem oziru vse one hude pomanjkljivosti na sebi, kakor se sploh kažejo na deželnih in državnih šolah na Slovenskem.

Iz Ptuja, 2. sveč. (Telovadnica in gasilna družba.) Naši požarni brambovci so se spravili v telovadnico tukajšne realne gimnazije, ktera (telovadnica namreč) je mnogo denarja stala. Ako niso njene prostorije gimnaziji potrebne, čemu so se pripravile? Ako so pa za gimnazijo potrebne, kako se zamorejo gasilni družbi prepuščati?

Kakor čujemo, je gimnazijsko ravnateljstvo pri dež. odboru pooblastila prosilo, da sme telovadnico gasilec prepustiti. Telovadnico je pa mestna srenja ob svojih stroških priskrbel, in toraj nema ne ravnateljstvo pravice prositi dovoljenja, da se telovadnica v drug namen porabi, niti dež. odbor dovoljenja za to dati. Vsekako bi se bila morala srenja najpoprej vprašati. Nadjamo se torej za gotovo, da bo dež. odbor popred mestno srenjo zaslišal.

Iz Ljutomera, (Beseda do naših slovenskih kmetov.) Z veseljem se mora pripoznati, da imamo v naši okolici vrle slovenske kmete in kmetovalce, ki so po večem dobri in varčni gospodarji, ter se po večem pošteno in možato obnašajo, so marljivi, in se tudi svoje narodnosti zavedajo, čuteči se Slovence. Z veliko zadovoljnostjo moramo tudi reči, da se oni skoro brez izjeme vdeležijo pri napravah, ktere snujejo voditelji ljutomerske slovenske stranke. Tako se sploh v velikem številu vpisujejo v založnico, in še dovolj marljivo obiskujejo kmetijsko šolo po nedeljah.

Akoravno je vse to hvalevredno, naj vendar prelube kmetovalce, kterim smo prijatelji, in kteri tudi nas kot take spoznajo, še na to in ono opomnimo. Pred vsem obračamo njih pozornost na našo narodno društvo, Čitalnico. — 2. februarja bilo je že 5 let, kar obstaja. Koliko je med tem časom za omiko in narodno razveseljevanje storila, tega ne bodem našteval, vsaj vsak Ljutomerčan in okoličan to iz lastne skušnje vé. Res je, da je eno leto skoro popolnoma mirovala, pa to je zopet res, da je v minolem letu to doprinesla. Koliko besed, veselje in zabav imela je v minolem letu! In glejte, to so storili skoro edini ljutomeržanski Slovenci, kterih je v trgu samem le malo število. Kmetje iz okolice so k temu le malo pripomogli. Zatoraj Vam, slovenski prijatelji naši v oklici za bodoče živo priporočamo narodno društvo. V Vašo korist Vas vabimo, da gosteje prihajate v naše društvo, v naše

prostore. Tu imate na razpolaganje veliko število slovenskih časnikov. Kedar pridete po opravilih v Ljutomer, idite v Čitalnico; tu dobite dušne in telesne okrepčave; Čitalnica Vam ponuja lepega berila, gostilničar jedi in pijače. In če na leto daste društvu po 1 ali 2 gold. odškodnine, da ono lože časnike in najemščino plačuje, mislim, da Vam to za blage društvene namene preveč ne bode. Ne podpirajte toraj več svojih nasprotnikov nemškutarjev, ki Vas za to še črté, da jim dajate zaslužek, rekoč: „dummer bindišer!“ Posnemajte Čehe, ki ne gredó v nemškutarsko gostilnico, ki ne kupujejo pri trgovcu nemškutarju, ampak so v zvezi s svojimi prijatelji, domoljubnimi krčmarji in trgovci. Srajca bližej života kot suknja.

Sv. Lenart v slov. gor. 30. pros. Tužnega srca smo včeraj k počitku spremili truplo zamrlega g. Edvarda Kneza, bilježnika tukaj. — Dalje časa že je na plućih bolehal, a do zadnjega dné bil je še pri svojem opraviu v uradnici; kar ga nenadoma po noči 26. pros. smrt pokliče v večnost. Mnogo let je rajni tukaj kot bilježnik deloval, je bil spoštovan od cele okolice, na dalječ znan kot iskren narodnjak. Kako čislán da je bil in v kako blagem spominu pri našem ljudstvu, nam je priča ogromna množina, ki je iz vseh bližnjih fará, po več ur hodá k sprevodu prišla. Blagodušnost in značajnost rajnega je branila tudi njegovim narodnim in političnim nasprotnikom, mu zadnjo čast odreči. Na grobu so pevci iz Maribora rajnemu za slovo slovenski zapeli.

Z smrtjo rajnega je našo okolico velika zguba zadela. Rajni bil je blagega srca in darežljiv. Posestnikom je rad pomagal v zadregi, bil je oča domačim siromakom, kterih nobenega ni odposlal brez darú. Pri marsikterem revežu bil je ves račun za izdelane pisma: „Hodi z Bogom!“ Slovenija zgubila je zvestega sina, konservativna stranka zdatnega podpornika. Bodi mu časten in hvaležen spomin!

Za poduk in kratek čas.

Začetek krščanstva na Slovenskem.

IV.

Pregoni katoliške cerkve od strani rimskih vladarjev so trajali tri sto let. Cesar Konstantin, do celega udan resnici evangelijski, jih je ustavil l. 312, in takoj je začelo malikovalstvo podprto in vzdržano le po državni moči, hirati in pojematí, a nasprotno se je vera Kristusova širila hitro in prelepo razcvetala. Tedaj so bili blaženi časi prišli tudi za našo slovensko deželo. Brez over so poslanci evangelijski sprehajali se od kraja do kraja, množile in ustanovljale so se nove škofije in do pokrajin mogočnega cesarstva je hitel sloves svete vere. Leta 325 nahajamo v glavnem zboru Nicejskem Domna, škofa Stridovskega